

SURİYE'NİN ELEKTRİK DENKLEMİ: KIRILGAN BİR ŞEBEKEDE İSTİKRAR ARAYIŞI, BÖLGESEL FİNANSMAN MİMARISI VE TOPLUMSAL MEŞRUIYET SORUNU

THE SYRIAN ELECTRICITY EQUATION: THE QUEST FOR STABILITY IN A FRAGILE GRID, REGIONAL FINANCING ARCHITECTURE, AND THE PROBLEM OF SOCIETAL LEGITIMACY

TESPAM ENERJİ ENSTİTÜSÜ

Öz

Beşar Esad rejiminin Aralık 2024'te çöküşünün ardından geçiş hükümetinin devraldığı Suriye enerji sektörü, on dört yıllık savaşın bıraktığı fiziki tahribatın çok ötesinde bir sorunlar yumağıyla karşı karşıyadır. Bu çalışma, Suriye'nin elektrik denklemini üretim kapasitesi, iletim-dağıtım altyapısı ve girdi tedariki olmak üzere üç bileşen üzerinden incelemekte; Kasım 2025 tarife reformunun tetiklediği Ocak 2026 Şam gösterilerini, hükümetin istikrarı sağlamaya yönelik kısa vadeli müdahalelerini ve Katar, Birleşmiş Milletler sistemi ile Suudi Arabistan'ın oluşturduğu çok katmanlı finansman mimarisini analiz etmektedir. Bu üçlü yapıya ek olarak, Türkiye'nin doğal gaz arzından Kalyon Holding öncülüğündeki güneş enerjisi yatırımlarına, şebeke entegrasyonundan regülatif destek ve müteahhitlik kapasitesine uzanan çok boyutlu rolü müstakil bir bölümde derinlemesine ele alınmaktadır. Teknik-mali reform önerilerinin yanı sıra, toplumsal meşruiyetin yeniden inşası için gerekli stratejik iletişim kurguları da tartışmaya açılmaktadır. Bulgular, Suriye'nin elektrik krizinin yalnızca bir altyapı meselesi değil, geçiş hükümetinin siyasi meşruiyetini sınavan bir toplumsal sözleşme sorunu olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suriye, elektrik krizi, enerji güvenliği, Katar, Dünya Bankası, Suudi Arabistan, Türkiye, Kalyon Holding, toplumsal meşruiyet, enerji diplomasisi

I. Giriş

Suriye'de on dört yılı aşkın süren iç savaşın ardından Aralık 2024'te yaşanan rejim değişikliği, enerji sektöründe de köklü bir dönüşüm sürecini beraberinde getirmiştir. Geçiş hükümetinin karşı karşıya kaldığı en acil sorunlardan biri elektrik sektörüdür. Zira elektrik, teknik bir kamu hizmeti olmanın ötesinde, günlük yaşamın sürdürülebilirliğinden ekonomik faaliyetin canlanmasına, kamu güveninin inşasından yeni yönetimin meşruiyetinin sınanmasına kadar uzanan çok boyutlu bir denklemin merkezinde yer almaktadır.

Savaş öncesinde 9,5 gigavatlık (GW) kurulu kapasiteye sahip olan Suriye elektrik sistemi, çatışma döneminde neredeyse çökme noktasına gelmiş; Birleşmiş Milletler verilerine göre üretim kapasitesi 1,6 GW seviyesine kadar gerilemiştir (Argus Media, 2025). Geçiş hükümetinin iktidara gelmesinin ardından bu tablo kısmen iyileşme eğilimine girmiş olsa da, arz açığı hâlâ devasa boyutlardadır. Semafor'a konuşan bir Suriyeli iş insanı, ülkenin ihtiyaç duyduğu yaklaşık 10.000 megavatlık (MW) talebe karşılık, şebekeye verilebilen kapasitenin ancak 5.000 MW civarında olduğunu belirtmiştir (Semafor, 2026). Hali hazırda birçok yerleşim yerine sadece belirli saatlerde elektrik sağlanabilmesi ve sık yaşanan kesintiler durumun vahametini göstermektedir. Arz tarafındaki fiziki kısıtlar ile talep tarafındaki ödeme gücü sorunu, böylece iç içe geçen bir kriz tablosu ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışmanın amacı üç katmanlıdır: birincisi, Suriye'nin elektrik denklemini üretim, iletim-dağıtım ve girdi tedariki bileşenleri üzerinden sistematik biçimde incelemek; ikincisi, bu denklemin toplumsal boyutunu Kasım 2025 tarife reformu ve onu izleyen Ocak 2026 Şam gösterileri ekseninde değerlendirmek; üçüncüsü ise, Katar, Birleşmiş Milletler sistemi ve Suudi Arabistan'ın oluşturduğu bölgesel-küresel finansman mimarisinin krizin çözümüne katkısını irdelemektir. Çalışma, dolayısıyla, salt teknik bir enerji politikası analizinden ziyade, enerji güvenliği ile siyasi meşruiyet arasındaki ilişkiyi de mercek altına almaktadır.

II. Suriye Elektrik Denklemi: Yapısal Arz-Talep Açığı

Suriye'nin elektrik denklemi, üç temel bileşenin bir arada değerlendirilmesini gerektirmektedir: üretim kapasitesindeki çöküş, iletim-dağıtım altyapısındaki fiziki tahribat ve santralleri besleyen girdi tedarikindeki dışa bağımlılık. Bu üç bileşen birbirinden bağımsız değildir; birbirini besleyen ve derinleştiren bir kısır döngü oluşturmaktadır.

II.I. Üretim Kapasitesindeki Çöküş

Savaş döneminde Halep Termik Santrali, İdlib'deki Zeyzun Santrali ve Deyrizor'daki el-Taim Santrali gibi, kurulu kapasitenin yaklaşık beşte birini oluşturan büyük tesisler ya tamamen tahrip olmuş ya da uzun süre devre dışı kalmıştır. Al Majalla'nın derlediği verilere göre, Suriye'nin kurulu kapasitesi 5.500 MW'a gerilerken, fiilî üretim yalnızca 2.000 MW civarında seyretmekte, buna karşılık talep 7.000 MW'a yaklaşmaktadır (Al Majalla, t.y.). Benzer bir tabloyu doğrulayan Enab Baladi kaynakları da, 2025 sonu itibarıyla toplam üretimin 2.200 MW dolayında olduğunu bildirmektedir (Enab Baladi, 2025a).

Burada bir yöntemsel not düşülmelidir: kaynaklar arasında üretim ve talep rakamları konusunda gözle görülür farklar bulunmaktadır. Örneğin Argus Media (2025), savaş öncesi kapasiteyi 9,5 GW olarak verirken bugünkü rakamı 1,6 GW'a indirmekte; Semafor (2026) ise şebekeye verilebilen kapasiteyi 5.000 MW olarak zikretmektedir. Bu farklılık, büyük ölçüde "kurulu kapasite", "şebekeye bağlı kapasite" ve "fiilen sevk edilen üretim" kavramlarının farklı kaynaklarca birbirinin yerine kullanılmasından, kısmen de ölçüm tarihlerinin (2025 ortası ile 2026 ortası arasında) farklılaşmasından kaynaklanmaktadır. Bu çalışma boyunca, mümkün olduğunca en güncel ve en dar tanımlı (fiilen sevk edilen üretim) rakam esas alınmıştır.

II.II. İletim-Dağıtım Altyapısının Fiziki Durumu

Üretim tarafındaki sorunlara ek olarak, iletim hatlarının yaklaşık %40'ının hasar gördüğü, kablo hırsızlığının yaygınlaştığı ve trafo merkezlerinin büyük bölümünün bakımsız kaldığı raporlanmaktadır (The New Arab, 2025a). Suriye Enerji Bakanlığı'nın tahminlerine göre, yalnızca üretim ve iletim altyapısının onarımı için gereken maliyet 5,5 milyar doları bulmaktadır. Bu rakama tahrip olan altyapının tam yeniden inşası dâhil değildir (The New Arab, 2025a). İletim-dağıtım sistemindeki bu kırılganlık, üretim tarafında sağlanacak her ek megavatın nihai tüketiciye ulaşmasını ayrı bir mühendislik ve finansman sorunu hâline getirmektedir.

- Bölgesel eşitsizlik: Şam vilayeti, Rif Dimaşk'a (Şam kırsalı) kıyasla görece sağlam bir şebeke altyapısına sahiptir. Zira ikincisi eski rejimin yoğun bombardımanına maruz kalmıştır (Enab Baladi, 2026c).
- Sayaç sorunu: Milyonlarca hanede sayaçların savaş döneminde tahrip olması ya da hiç bulunmaması, faturalandırmayı fiilen anlamsızlaştırmaktadır. Pek çok hane, kendi imkânlarıyla trafo merkezinden evine kablo çekmek zorunda kalmıştır (Arab News, 2026).
- Akıllı sayaç projesi: Hükümet 6,5 milyon akıllı (Wi-Fi bağlantılı) sayacın kademeli kurulumunu planlamaktadır. Ancak sayaç başına 60-70 dolarlık maliyetin tüketiciye yansıtılması, kırılgan bir toplumsal zeminde ayrı bir tepki kaynağıdır (Enab Baladi, 2025a).

III. Enerji Girdisi Sorunu: Doğal Gaz Tedariki ve Dışa Bağımlılık

Suriye elektrik denkleminin belki de en çok ihmal edilen bileşeni, santralleri besleyen yakıt girdisidir. Mevcut santrallerin teknik kapasitesi ne olursa olsun, yeterli doğal gaz veya fuel-oil temin edilemediği sürece üretim artışı mümkün değildir. Suriye günlük 30 milyon metreküp doğal gaza ihtiyaç duyarken, yerli üretim yalnızca 6 milyon metreküp civarındadır (Enab Baladi, 2025a). Aradaki açık, komşu ve müttefik ülkelerden gelen ithalatla kapatılmaya çalışılmaktadır.

- Azerbaycan: SOCAR üzerinden, Türkiye-Suriye Doğal Gaz Boru Hattı aracılığıyla Ağustos 2025'ten itibaren yıllık 1,2 milyar metreküp gaz akışı sağlanmakta; bu miktar Halep ve Humus'taki santrallerde 1.200-1.300 MW üretim kapasitesine karşılık gelmektedir (Modern Diplomacy, 2026).
- Ürdün-Katar hattı: Katar, Ürdün'ün Akabe Limanı'ndaki yeniden gazlaştırma platformu üzerinden ürettiği LNG'yi, Arap Gaz Boru Hattı'nın atıl kalmış bölümünden Suriye'ye — özellikle Deyr Ali Santrali ile Şam vilayetine dağıtım yapmak üzere — aktarmaktadır (Washington Institute, 2026; Modern Diplomacy, 2026).
- Mısır bağlantısı: Ocak 2026'da Kahire ile Şam arasında imzalanan mutabakat muhtıralarıyla, Ürdün üzerinden Mısır gazının da Suriye'ye aktarılması planlanmaktadır (Modern Diplomacy, 2026).

Fuel-oil tedariki ise genellikle Irak'tan SOMO üzerinden özel şirketler aracılığı ile yapılmaktadır. Bu ticaret süreçlerinde de ödemelerin teslimat esnasında yapılamaması yine bu alana müdahil olmak isteyen girişimleri engellemektedir.

Diğer taraftan tüm bu ithalat hatlarının ve güzergahlarının istikrarı, bölgesel jeopolitik dalgalanmalara da son derece duyarlıdır. Suriye Enerji Bakanlığı, Mart 2026'da yayımladığı bir açıklamada, Ürdün üzerinden gelen gaz akışındaki azalmanın ve zaman zaman yaşanan tam kesintilerin "bölgesel acil gelişmelerden" kaynaklandığını, bunun şebeke yönetimini yerel kaynaklara dayalı bir rasyonalizasyon programına zorladığını belirtmiştir (Syrian Observatory for Human Rights, 2026a). Bu tablo, Suriye'nin enerji güvenliğinin — en azından orta vadede — kendi sınırları dışındaki gelişmelere ne denli bağımlı kaldığını göstermektedir.

IV. Fiyat Şoku, Toplumsal Tepki ve Hükümetin İstikrar Arayışı

IV.I. Kasım 2025 Tarife Reformu ve Ocak 2026 Şam Gösterileri

Geçiş hükümeti, elektrik sektöründeki yıllık kaybın yaklaşık bir milyar dolara ulaştığı gerekçesiyle, 30 Ekim 2025 tarihli 687 sayılı kararla köklü bir tarife reformuna gitmiştir (Enab Baladi, 2026c).

Bir kilovatsaat elektriğin üretim maliyeti yaklaşık 0,14 dolar iken, önceki fiyatlandırma sisteminde tüketiciye 0,001 dolardan daha düşük bir bedelle satılıyor olması, sektörün mali sürdürülebilirliğini fiilen imkânsız kılmaktaydı (Enab Baladi, 2025a). Yeni sistemde, ilk 300 kWh'lık dilim için kilovatsaat başına yaklaşık 600 Suriye lirası (0,05 dolar), bu eşiğin üzerindeki tüketim için ise 1.400 Suriye lirası (0,12 dolar) uygulamaya konmuştur (Al Jumhuriya, 2026).

Kâğıt üzerinde kademeli ve düşük gelirli haneleri koruyan bir sistem olarak tasarlanan bu reform, uygulamaya geçtiğinde beklenenin çok üzerinde bir tepkiyle karşılaşmıştır. 29 Ocak 2026'da, Şam Enerji Bakanlığı önünde bir oturma eylemi düzenlenmiş; katılımcılar tarife kararının hane bütçeleriyle bağdaşmadığını dile getirmiştir (Enab Baladi, 2026a). Bu, Kasım 2025'ten itibaren farklı şehirlerde tekrarlanan bir protesto dalgasının parçası olarak gerçekleşmiştir. Selemiyeye ve Hisye'nin sanayi bölgesinde "Elektrik faturam maaşımdan yüksek" yazılı pankartlar taşınmış (The National, 2025), Şam'daki gösterilerde ise "Elektrik bir haktır, lüks değildir" sloganı öne çıkmıştır (Daher, 2026). Nüfusun yaklaşık %90'ının yoksulluk sınırının altında yaşadığı, ortalama aylık gelirin 75 doları geçmediği bir ülkede (Enab Baladi, 2025b) elektrik giderlerinin hane bütçesinin %30 ila %70'ini yutar hâle gelmesi (Al-Modon, 2026), bu tepkinin salt bir fiyat memnuniyetsizliği olmanın ötesinde, toplumsal sözleşmenin sınındığı bir eşiğe işaret ettiğini göstermektedir.

IV.II. Sayaç Tehdidi, Hukuki Mücadele ve Meşruiyet Erozyonu

Tepkilerin büyümesi karşısında hükümetin ilk refleksi, yumuşama değil sertleşme yönünde olmuştur. Hama vilayetine bağlı Masyaftaki elektrik dairesinden sızan bir talimat, art arda üç fatura ödenmemesi hâlinde sayaçların kalıcı olarak sökülmesini öngörmüştür. Bu yönde artan şikâyetler ise daha sonraki süreçte ülke genelinde yaygın bir hoşnutsuzluğa dönüşmüştür (Al-Modon, 2026; Syrian Observatory for Human Rights, 2026b). Bu gelişmeler, avukat Hadi Bazghlan gibi bağımsız hukukçuların, kendi masraflarını üstlenerek Enerji Bakanlığı aleyhine dava açmasına yol açmıştır. Ne var ki Şam Adliyesi 10. Hukuk Mahkemesi, 4 Haziran 2026'da davayı usul yönünden — yargı yetkisizliği gerekçesiyle — reddetmiştir (Enab Baladi, 2026c). Yargı yolunun da tıkanmış olması, toplumsal öfkenin kurumsal kanallar yerine sokak siyasetine ve ödeme direnişine kaymasına zemin hazırlamıştır (Enab Baladi, 2026a).

IV.III. Geçici Rahatlatma Girişimleri: Kesintisiz Elektrik Deneyi ve Kademeli Sübvansiyon

Hükümetin istikrarı yeniden tesis etme çabası yalnızca baskı unsurlarından ibaret değildir. Sembolik ve somut rahatlatma adımları da eş zamanlı olarak devreye sokulmuştur. Bunlardan en dikkat çekici

olanı, Kasım 2025'te Şam'a — on dört yıllık savaş ve siyasi çalkantının ardından ilk kez — kesintisiz 48 saat elektrik verilmesidir (The New Arab, 2025b). Enerji Bakanlığı bu deneyi, Deyr Ali gibi santrallerin onarımı ve gerekli gaz-yakıt tedarikinin güvence altına alınmasının bir sonucu olarak sunmuştur. Halkın algısı ise çok farklı olmuştur. Bir Şam sakininin ifadesiyle: "Elektrik daha uzun süre açık kalsa da, faturamızın daha da artacağını hissediyorum" (The New Arab, 2025b). Bir başka sakin, yüksek faturadan kaçınmak için evinin ana sigortasını kapatarak sembolik bir protesto gerçekleştirmiştir (The New Arab, 2025b).

Altı çizilmesi gereken husus şudur: hizmet kalitesindeki iyileşme ile fiyat artışının eş zamanlı gerçekleşmesi, hükümetin "iyileşme" anlatısını toplum nezdinde paradoksal biçimde zayıflatmıştır. Kademeli sübvansiyon sisteminin ilk dilimini (300 kWh'a kadar) %60 oranında sübvansiyon ederek düşük gelirli haneleri koruma girişimi (The National, 2025), toplumun geniş kesimlerinde yeterli bulunmamıştır. İktisatçı Abdülkerim'in de belirttiği gibi, yeni tarife yapısı "yoksul ve orta sınıfa karşı temelden yanlı bir likidite tahsilat aracı" olarak algılanmaktadır (Al-Modon, 2026).

Dolayısıyla;

- Kısa vadeli rahatlatma süreci kurgulamak istenmiş ve bu bağlamda kesintisiz elektrik deneyleri, geçici indirim kampanyaları ve akıllı sayaç taksitlendirmesi adımları atılmıştır.
- Orta vadeli hedef dahilinde, Enerji Bakanlığı kaynaklarına göre, 2026 yılı ortasına kadar günlük arzın 14 saate çıkarılması planı ilan edilmiştir (Enab Baladi, 2025a).
- Lakin tüm bu hedef ve süreçler dahilinde yapısal risk matrisi halen yüksek seviyelerdedir. Çünkü bu hedeflerin gerçekleşmesi büyük ölçüde dış finansman ve gaz tedarikinin istikrarına bağlıdır. "İstikrar" böylece hem bir hükümet hedefi hem de bir dışsal değişken hâline gelmektedir.

V. Bölgesel ve Küresel Finansman Mimarisi

Suriye elektrik krizinin çözümü yalnızca yerel kaynaklarla mümkün değildir. Geçiş hükümetinin izlediği strateji, çok aktörlü bir finansman ve teknik destek mimarisi inşa etmek yönünde şekillenmiştir. Bu mimarinin üç temel sacayağını Katar, Birleşmiş Milletler sistemi (özellikle Dünya Bankası) ve Suudi Arabistan oluşturmaktadır. Türkiye ise bu yapıya tamamlayıcı bir ortak olarak eklenmektedir.

V.I. Katar'ın Çok Boyutlu Rolü: LNG, Sermaye ve Siyasi Sermaye

Katar'ın Suriye'nin enerji yeniden inşasındaki konumu, salt finansal bir katkıdan ibaret değildir. Hem sermaye hem de siyasi sermaye boyutlarını bir arada taşımaktadır. Emir Şeyh Temim bin Hamed Al Sani'nin, geçiş sürecinin ardından Şam'ı ziyaret eden ilk devlet başkanı olması (Semafor, 2026), bu siyasi sermayenin en somut göstergesidir.

Bu bağlamda Katar Suriye'ye yönelik aşağıdaki stratejik destek hamleleri yürütmektedir:

- LNG desteği: Katar, Ürdün'ün Akabe Limanı'ndaki yeniden gazlaştırma tesisinden ürettiği LNG'yi Arap Gaz Boru Hattı üzerinden Suriye'ye aktarmayı taahhüt etmiştir (Washington Institute, 2026).
- UCC Holding öncülüğündeki 7 milyar dolarlık konsorsiyum: Katarlı UCC Holding, Türk şirketleri Kalyon ve Cengiz ile ABD merkezli Power International Holding'in (PIH) ortaklığında bir anlaşma imzalanmıştır. Anlaşma, dört adet kombine çevrim doğal gaz santrali (toplam 4.000 MW) ile 1.000 MW'lık bir güneş enerjisi santralini kapsamakta, toplamda 5.000 MW'lık bir kurulu güç hedeflenmektedir (Washington Institute, 2026; Dayan Center, 2026).
- Yüzer güç gemileri: Katar ve Türkiye, Bâniyas ve Tartus limanlarına konuşlandırılacak, her biri yaklaşık 400 MW üretebilen yüzer elektrik santrallerinin yakıt ve işletme maliyetlerini üstlenmeyi teklif etmiştir (Washington Institute, 2026).
- Katar Kalkınma Fonu, Türkiye-Suriye doğal gaz boru hattı projesinin finansmanına doğrudan katkı sağlamıştır; bu husus Türkiye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerince teyit edilmiştir (Memurlar.net, 2026).
- Power International Holding'in sektörler arası genişlemesi: Al-Khayyat ailesinin kontrolündeki PIH, enerji yatırımlarının yanı sıra Şam Havalimanı'nın yeni terminali gibi stratejik projelere de imza atarak, enerji diplomasisini daha geniş bir ekonomik nüfuz stratejisiyle birleştirmektedir (Semafor, 2026).

Bu yakın ilişkinin Suriye kamuoyunda tartışmasız bir kabul gördüğünü söylemek güçtür. Al-Khayyat ailesinin eski rejimle olan geçmiş bağlantıları ve anlaşmaların cumhurbaşkanlığı sarayında imzalanması gibi semboller, "harabe üzerinde yeni bir elitin inşa edildiği" yönünde kuşkulara da yol açmaktadır (Semafor, 2026). Katar'ın bu bağlamdaki rolü değerlendirilirken hem yapısal katkısının hem de toplumsal algı boyutunun birlikte ele alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan fark edilebileceği üzere, Katar'ın birçok girişiminde Türk şirketleri de paydaş olarak yer almakta ve süreçlere katkı sağlamaktadır.

V.II. Birleşmiş Milletler Sistemi ve Dünya Bankası Finansmanı

Birleşmiş Milletler sisteminin Suriye'nin enerji altyapısını yeniden inşasındaki katkısı, daha çok Dünya Bankası ve Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA) kanalıyla somutlaşmaktadır.

Kritik bir eşik olarak, Mayıs 2025'te Suudi Arabistan ve Katar Suriye'nin IDA'ya olan birikmiş borçlarını temizlemiştir. Bu adım, Suriye'nin on dört yıl aradan sonra yeniden Dünya Bankası finansmanına erişim kazanmasını sağlamıştır (World Bank, 2026). Katar ve Suudi Arabistan'ın rolü burada da iç içe geçmekte; iki ülke yalnızca doğrudan yatırımcı değil, aynı zamanda çok taraflı finansman sisteminin kapı aralayıcısı konumuna da yerleşmektedir.

Bu süreçten sonra;

- "Suriye Elektrik Acil Durum Projesi": Dünya Bankası, IDA kanalıyla 146 milyon dolarlık bir hibe finansmanını onaylamış; bu fon, hasar gören iletim hatları ve trafo merkezlerinin rehabilitasyonuna tahsis edilmiştir (Modern Diplomacy, 2026).
- Ürdün ve Türkiye bağlantılı 400 kV hatlar: söz konusu hibe kapsamında, Suriye'yi Ürdün ve Türkiye'ye bağlayan iki adet 400 kV'luk iletim hattının rehabilitasyonu öngörülmektedir; bu, Dünya Bankası'nın kırk yılı aşkın süredir Suriye'ye yaptığı ilk doğrudan finansman niteliğindedir (Argus Media, 2025).
- Tamamlayıcı hibeler: Dünya Bankası, Nisan 2026'da su ve sağlık hizmetlerinin restorasyonu için 225 milyon dolarlık ek finansman onaylamış, Mart 2026'da ise kamu mali yönetiminin güçlendirilmesi amacıyla 20 milyon dolarlık ayrı bir hibe sağlamıştır (World Bank, 2026). Bu hibeler doğrudan elektrik sektörüne yönelik olmasa da, mali kurumsal kapasitenin güçlenmesi yoluyla dolaylı bir katkı sunmaktadır.

Dünya Bankası'nın kendi tahminlerine göre, Suriye'nin savaş sonrası yeniden inşa maliyeti 216 milyar dolar civarındadır (World Bank, 2026). Bu rakamın büyüklüğü karşısında, elektrik sektörüne yönelik mevcut hibelerin — her ne kadar sembolik önem taşısa da — toplam ihtiyacın yalnızca küçük bir kesrini karşıladığı açıktır. Çok taraflı finansmanın asıl işlevi, bu nedenle, doğrudan finansman sağlamaktan ziyade özel sektör yatırımcıları için bir güven işareti ve risk azaltıcı çerçeve oluşturmak olarak okunmalıdır.

V.III. Suudi Arabistan'ın Yeniden Konumlanışı

Suudi Arabistan'ın Suriye enerji sektöründeki varlığı, 2025 yazından itibaren hızlanan bir ivme kazanmıştır. Temmuz 2025'te Riyad'da düzenlenen bir yatırım forumunda Suudi Arabistan, Suriye enerji projeleri için 150 milyon dolarlık taahhüdü de içeren, petrol tedariki, elektrik, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanlarını kapsayan ikili bir mutabakat muhtırası imzalamıştır (Washington Institute, 2026). Bu bağlamda:

- ACWA Power: Suudi Arabistan'ın devlet destekli enerji devi ACWA Power, 2,5 GW'a varan güneş, rüzgâr ve depolama kapasitesi geliştirilmesine yönelik ortaklık anlaşması imzalamıştır (Norton Rose Fulbright, 2026).
- Saudi Electricity Company ve Suudi Elektrik Projeleri Geliştirme Şirketi, şebeke rehabilitasyonu ve yatırım fizibilite çalışmalarına dâhil olmuştur (Norton Rose Fulbright, 2026).
- Saudi Aramco'nun teknik keşif heyeti, kuzeydoğu Suriye'deki petrol sahalarının rehabilitasyon potansiyelini değerlendirmek üzere saha ziyaretleri gerçekleştirmiştir (Washington Institute, 2026).
- Bilgi paylaşımı diplomasisi sürmektedir. Ancak bakanlıklar, Suriye Yatırım Otoritesi ve diğer kurumlar arasındaki yetki sınırlarının belirsizliği, yatırımcıların iletişimde güçlük yaşamasına yol açmaktadır (Washington Institute, 2026).

Suudi Arabistan'ın stratejisi, Katar'ın daha erken ve siyasi konumlanmasına kıyasla daha temkinli ve kurumsal bir çizgide ilerlemektedir. Öncelik, büyük ölçekli yenilenebilir enerji projeleri ile çok taraflı finansman kapılarının açılmasına — IDA borç temizliği örneğinde olduğu gibi — verilmektedir. Bu üçlü finansman mimarisini tamamlayan dördüncü ve fiilen ikame edilemez aktör olan Türkiye'nin rolü — doğal gaz arzından yenilenebilir enerji yatırımlarına, şebeke entegrasyonundan regülatif desteğe kadar — kendi başına ayrı bir inceleme gerektirecek genişliktedir ve aşağıda VI. bölümde müstakil olarak ele alınmaktadır.

VI. Türkiye'nin Rolü ve Katkısı: Enerji Diplomasisinden Şebeke Entegrasyonuna

Suriye'nin elektrik denkleminde Katar, Suudi Arabistan ve Birleşmiş Milletler sisteminin oluşturduğu üçlü finansman mimarisi kadar, belki daha da belirleyici olan bir unsur, Türkiye'nin coğrafi bitişiklikten doğan çok katmanlı rolüdür. Zira diğer aktörlerin katkısı büyük ölçüde sermaye ve siyasi sermaye transferiyle sınırlıyken, Türkiye'nin katkısı güvenlik – istihbarat desteği, siyasi katkı, fiziksel altyapı bitişikliği, kurumsal mevzuat tecrübesi ve doğrudan müteahhitlik kapasitesini bir arada taşımaktadır. Bu bölümde Türkiye'nin özellikle enerji alanındaki direkt 56 katkıları beş eksende incelenmektedir: doğal gaz arzı, yenilenebilir enerji yatırımları, şebeke entegrasyonu, regülatif destek ve müteahhitlik kapasitesi.

VI.1. Doğal Gaz Arzı ve Transit Güzergâh Rolü

Türkiye'nin Suriye enerji denklemindeki en somut ve en erken katkısı, doğal gaz arzı alanında gerçekleşmiştir. Türkiye-Suriye Doğal Gaz Boru Hattı'nın devreye alınması, yalnızca Türkiye'nin

kendi gaz kaynaklarının değil, Azerbaycan gazının da Suriye'ye transit güzergâh üzerinden aktarılmasını mümkün kılmıştır. Bu hat üzerinden günlük 3,4 milyon metreküple başlayan akışın, hat kapasitesiyle birlikte 6 milyon metreküpe çıkarılabileceği, bu miktarın da yaklaşık 5 milyon Suriyeli hanenin elektrik ihtiyacını karşılayabileceği ifade edilmiştir (Memurlar.net, 2026). Türkiye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın da vurguladığı üzere, bu iş birliği modeli Azerbaycan ve Katar'ın da dâhil olduğu çok taraflı bir yapıya dönüşmüştür (Memurlar.net, 2026). Bölgesel enerji diplomasisi, böylece, artık ikili değil ağ temelli bir mimariye evrilmektedir.

Bu noktada Türkiye'nin rolü, salt bir "boru hattı sahibi" olmanın ötesine geçmektedir; Türkiye aynı zamanda Azerbaycan gazının ve gelecekte muhtemelen Mısır gazının da Suriye'ye ulaşmasını sağlayan bir transit ve koordinasyon merkezi işlevi görmektedir. Sınır hattındaki mayınların Milli Savunma Bakanlığı tarafından temizlenmesi ve hattın kısa sürede birleştirilmesi (Ekonomim, 2025), bu rolün yalnızca ticari değil, aynı zamanda güvenlik boyutunu da içerdiğine işaret etmektedir.

VI.II. Kalyon'un GES Yatırımları ve Yenilenebilir Enerji Tecrübesinin Aktarımı

Türkiye'nin Suriye'nin enerji yeniden inşasına katkısı, gaz arzıyla sınırlı değildir. Doğrudan üretim yatırımı boyutunda da somutlaşmaktadır. Mayıs 2025'te Şam'daki Başkanlık Sarayı'nda 7 milyar dolarlık bir stratejik iş birliği anlaşması imzalanmıştır. Kalyon Holding ve Cengiz Holding'in de içinde bulunduğu konsorsiyum, bu anlaşma kapsamında Suriye'nin Traifawi, Zayzoun, Deyrizor ve Mehardeh bölgelerinde toplam 4.000 MW kurulu güce sahip doğal gaz çevrim santralleri ile Wedian Alrabee bölgesinde 1.000 MW kurulu güce sahip bir güneş enerjisi santrali (GES) inşa etmeyi taahhüt etmiştir (Anadolu Ajansı, 2025). Doğal gaz santrallerinin üç yıl, güneş enerjisi santralının ise yaklaşık iki yıl içinde devreye alınması hedeflenmektedir. Projelerin tamamlanmasıyla toplam 5.000 MW'lık kurulu güçle yılda yaklaşık 35 milyar kWh elektrik üretimi öngörülmektedir (Anadolu Ajansı, 2025; Sabah, 2025).

Kalyon Holding'in bu projedeki konumu, tesadüfi bir yatırımcı katılımından ibaret değildir. Şirketin Türkiye'deki yenilenebilir enerji tecrübesi, Suriye projesinin teknik güvenilirliğini pekiştiren bir referans niteliği taşımaktadır. Nitekim Kalyon Enerji, Türkiye'nin ve Avrupa'nın en büyük güneş enerjisi santrali olan Karapınar GES'i (1.350 MWp kurulu güç, yılda yaklaşık 3 milyar kWh üretim, %80 yerli üretim oranlı fotovoltaik panel) hayata geçirmiş bir şirkettir (Kalyon Enerji, t.y.). Kalyon Holding Yönetim Kurulu Başkanı Cemal Kalyoncu, imza töreninde yaptığı açıklamada, şirketin yenilenebilir enerji alanında bugüne kadar 2 milyar doların üzerinde yatırım yaptığını ve önümüzdeki üç yıl içinde bu rakamı 1 milyar dolar daha artırmayı planladığını belirtmiştir (Anadolu

Ajansı, 2025). Bu bağlamda Suriye'deki 1.000 MW'lık GES yatırımı, Kalyon'un Karapınar'da biriktirdiği mühendislik ve tedarik zinciri deneyiminin bölgesel bir uzantısı olarak okunabilecektir.

VI.III. Şebeke Entegrasyonu ve Enterkonneksiyon

Üretim tarafındaki yatırımların Suriye tüketicisine ulaşabilmesi, ancak sağlam bir şebeke entegrasyonu ile mümkündür; bu noktada Türkiye'nin katkısı, büyük ölçekli santral projelerinin gölgesinde kalsa da, teknik açıdan en az onlar kadar kritiktir. Somut bir örnek, Suriye Devlet Elektrik İletim ve Dağıtım Genel Kurumu ile Türkiye destekli Suriye-Türkiye Enerji Şirketi (STE) arasında hayata geçirilen, Hama vilayetine bağlı Kafr Behm'deki 100 MW'lık güneş enerjisi santrali projesidir. Bu tesisin 230 kV'luk yüksek gerilim şebekesine bağlanması planlanmakta; inşaatın yaklaşık 12 ay süreceği belirtilmektedir (Referans Türk, 2025). STE, Türkiye'nin ağırlıklı destek verdiği Suriye'nin kuzeyindeki bölgelere elektrik tedarikinde bulunan bir şirket olarak, Türkiye ile Suriye şebekeleri arasındaki fiziksel ve ticari bütünleşmenin somut bir örneğini oluşturmaktadır (Referans Türk, 2025).

Bu tür projelerin ölçeklenebilmesi, iki ülke şebekesi arasındaki senkronizasyon ve enterkonneksiyon kapasitesinin genişletilmesine bağlıdır. Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Suriye ile olan enterkonneksiyon hatlarının net transfer kapasitelerini düzenli olarak yayımlamakta; sınır ötesi ithalat-ihracat başvurularının, karşı ülkenin iletim sistemi operatörüyle yapılacak mutabakat çerçevesinde değerlendirileceğini belirtmektedir (TEİAŞ, t.y.). Bu, Türkiye'nin Suriye ile şebeke entegrasyonunu artık yalnızca acil durum çözümü değil, kurumsallaşmış bir ticaret ilişkisi olarak ele aldığının bir işaretidir.

VI.IV. Regülatif Destek ve Kurumsal Kapasite Aktarımı

Türkiye'nin Suriye'ye sunabileceği katkılardan biri de, kendi elektrik piyasası mevzuatının ve düzenleyici kurum deneyiminin aktarılmasıdır. Türkiye'de sınır ötesi elektrik ticareti, Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönetmeliği çerçevesinde yürütülmekte; enterkonneksiyon kapasitesi, fiziksel iletim hakkı tahsis ve ikincil fiziksel iletim hakkı piyasası gibi kurumsallaşmış mekanizmalarla yönetilmektedir (Mevzuat.gov.tr, t.y.). Suriye'nin kendi düzenleyici kurumlarını (bağımsız bir enerji piyasası düzenleme kurulu, şeffaf tarife belirleme mekanizmaları, sınır ötesi ticaret lisanslama sistemi) yeniden inşa etme sürecinde, Türkiye'nin EPDK ve TEİAŞ modelinin — hem mevzuat şablonu hem de personel eğitimi düzeyinde — bir referans çerçevesi sunabileceği değerlendirilmektedir. Bu bağlamda:

- Mevzuat şablonu aktarımı: Elektrik Piyasası Kanunu ve ikincil düzenlemelerinin, Suriye'nin kendi piyasa mevzuatını yeniden yazma sürecinde bir başlangıç noktası olarak sunulması,
- Personel eğitimi ve kurumsal kapasite: TEİAŞ ve EPDK uzmanlarının, Suriye Enerji Bakanlığı ve yeni kurulan Suriye Elektrik Şirketi personeline yönelik teknik eğitim ve kurumsal danışmanlık sağlaması,
- Tarife metodolojisi paylaşımı: Türkiye'nin geçmişte yaşadığı sübvansiyon-maliyet dengesi reformlarından edinilen tecrübenin, Suriye'nin şu anda yaşadığı tarife şokunu yönetme sürecine aktarılması gibi katkılar önemli bir kesimi Türkiye'de eğitim almış olan Suriyeli idarecilerin çok hızlı senkronize bir şekilde yeni bir kurguyu hayata geçirebilmelerine imkan sağlayacaktır.

VI.V. Müteahhitlik Kapasitesi ve Şebekenin Fiziksel Olarak Ayağa Kaldırılması

Türkiye'nin belki de en somut ve en görünür katkı alanı, müteahhitlik kapasitesidir. Kalyon Holding ve Cengiz Holding gibi şirketlerin, yalnızca finansör değil aynı zamanda inşaatı bizzat üstlenen taraf olarak projede yer alması, Suriye'nin yeniden şebeke inşası sürecinde finansman anlamında olmasa da en azından uygulama anlamında önemli bir çözüm sunmaktadır. Türk müteahhitlik sektörünün, kendi ülkesinde Karapınar gibi 20 milyon metrekaarelik bir alana yayılan mega ölçekli enerji projelerini zamanında tamamlamış olması (Kalyon Enerji, t.y.), Suriye'deki 4.000 MW'lık gaz santrali ve 1.000 MW'lık GES yatırımlarının öngörülen üç ve iki yıllık takvimlerde tamamlanabileceğine dair somut bir kapasite emaresi sunmaktadır.

VI.VI. Sınırlılıklar ve Riskler

Yukarıda ifade edilen katkılara ek olarak, Suriye'de elektrik sisteminin ayağa kaldırılmasında Türkiye'nin daha etkin bir rol oynayabilmesinin önünde bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Örneğin:

- Finansman-uygulama makası: Türk şirketlerinin üretim tarafındaki taahhütleri (5.000 MW) güçlü olsa da, iletim-dağıtım tarafındaki 25-30 milyar dolarlık açığın kapatılması için ayrı ve daha büyük ölçekli bir finansman mimarisine ihtiyaç vardır (VOA Türkçe, 2025).
- Siyasi risk ve güvence mekanizmaları: Türk müteahhitlik şirketlerinin uzun vadeli taahhütleri, ancak siyasi risk sigortası ve ihracat kredi ajansı garantileriyle desteklendiğinde sürdürülebilir olacaktır.
- Bölgesel rekabet ve tamamlayıcılık dengesi: Türkiye'nin Katar ve Suudi Arabistan ile aynı projelerde (UCC Holding konsorsiyumunda olduğu gibi) ortak hareket etmesi, rekabetten ziyade

tamamlayıcılığı öne çıkarmakta; ancak bu dengenin korunması, aktörler arası koordinasyonun sürdürülmesine bağlıdır.

– Türkiye’ye yönelik Suriye tarafından uygulanan Katar ve Suudi Arabistan’a kıyasla çok yüksek sayılabilecek olan gümrük tarifleri uygulama ve malzeme tedariki süreçlerinde maliyetleri şişirmekte ve Türk girişimcilerinin rekabet edebilme kabiliyetini azaltmaktadır.

– Türkiye’nin bölgede daha fazla etkin olmaması için uğraşan aktörler, Türk girişimlerini baltalamak veya belli bir noktada tıkanmasını sağlamak için çabalamaktadır.

Yine de, Türkiye'nin Suriye elektrik denklemindeki rolü, tek bir başlığa indirgenemeyecek kadar çok katmanlıdır: doğal gaz arzında bir transit güç, üretim yatırımlarında bir müteahhit ve ortak, şebeke entegrasyonunda bir teknik referans, mevzuat inşasında bir model ülkedir. Bu çok yönlülük, Türkiye'yi Suriye'nin enerji yeniden inşasında ikame edilmesi güç bir aktör konumuna taşımaktadır; ancak bu konumun sürdürülebilirliği, iletim-dağıtım tarafındaki finansman açığının kapatılmasına ve siyasi-hukuki çerçevenin istikrar kazanmasına bağlı kalmaya devam etmektedir.

VII. Toplumu İkna Edecek Anlatı Kurguları: Meşruiyet İnşasında Stratejik İletişim

Suriye elektrik krizinde gözlemlenen temel paradoks şudur: hizmet kalitesi — kesintisiz elektrik deneyleri, artan günlük arz saatleri, yeni santral yatırımları gibi somut göstergelerle — nesnel olarak iyileşirken, toplumsal memnuniyetsizlik aynı dönemde tırmanışa geçmiştir. Kriz yönetiminin teknik-mali boyutu kadar, iletişimsel-anlatısal boyutu da hayati önem taşımaktadır. Bu bağlamda, hükümetin ve uluslararası ortaklarının toplumu ikna edecek şu kurgusal çerçeveleri sistematik biçimde işletmesi önerilmektedir.

– Şeffaflık anlatısı — üretim maliyeti (0,14 dolar/kWh) ile eski sübvansiyonlu fiyat (0,001 dolar/kWh) arasındaki farkı somut ve anlaşılır biçimde görselleştiren kamuoyu iletişim kampanyaları oluşturulmalıdır. Vatandaşın "nereye gittiği belirsiz bir fatura" algısı, öfkenin asıl kaynağıdır.

– Adalet çerçevesi — kademeli tarife sisteminin, zengin-yoksul ayrımı gözetmeksizin herkese aynı oranda yansıdığı algısının kırılması gerekmektedir. İktisatçı Abdurrahman Muhammed'in önerdiği, varlıklı mahallelerde 800 SL, orta gelirli bölgelerde 600 SL, kırsal ve yoksul bölgelerde 100 SL gibi bölgesel ve gelir temelli farklılaştırılmış tarife örnekleri somut biçimde kamuoyuna anlatılmalıdır (Enab Baladi, 2025b).

– Ortak sorumluluk anlatısı — elektrik krizinin hükümetin başarısızlığı değil, on dört yıllık savaşın mirası olduğu, bu mirasın aşılmasının zaman, sabır ve dış dünyanın güvenini kazanmayı gerektirdiği vurgusu yapılmıştır. Ne var ki bu anlatı, yalnızca geçmişe atıf yapmakla yetinmemeli, somut ilerleme takvimleriyle desteklenmelidir.

– Görünür kilometre taşları anlatısı — 48 saatlik kesintisiz elektrik deneyi gibi sembolik başarıların, fatura artışıyla eş zamanlı değil, önce hizmet iyileşmesi kutlanarak, ardından makul bir zaman aralığıyla fiyat ayarlamasının gerekçelendirilerek duyurulması gerekmektedir. İki mesajın aynı anda verilmesi kazanımı gölgelemekte, "bize iyilik değil bahane sunuluyor" algısını güçlendirmektedir.

– Diyalog ve hesap verebilirlik anlatısı — Enerji Bakanlığı yetkililerine kamuoyu açıklaması yapma yasağı getirilmesi gibi sessizlik stratejilerinin (Al-Modon, 2026) tam tersine, düzenli basın toplantıları, tüketici temsilcilerinin katıldığı istişare mekanizmaları ve bağımsız denetim raporlarının paylaşılması önemlidir.

Bu anlatı kurgularının ortak paydası, teknik başarıyı toplumsal güvene dönüştürecek bir marka yönetimi mantığıyla işletilmesi gerektiğidir. Bir kamu hizmetinin nesnel iyileşmesi, ancak doğru çerçevelenmiş bir iletişim stratejisiyle desteklendiğinde toplumsal meşruiyete dönüşebilmektedir; aksi hâlde iyileşme dahi, Şam'daki 48 saatlik deneyimde görüldüğü gibi, yeni bir güvensizlik dalgası doğurabilmektedir.

VIII. Çözüm Önerileri: Çok Katmanlı Bir Reform Çerçevesi

Yukarıdaki analiz ışığında, Suriye'nin elektrik denklemini sürdürülebilir bir dengeye kavuşturacak çözüm önerileri üç katmanda ele alınmalıdır. Bunlar: teknik-altyapısal, mali-kurumsal ve toplumsal-iletişimsel alanlardır.

VIII.I. Teknik-Altyapısal Öneriler

Teknik ve altyapısal anlamda:

– Üretim-iletim-dağıtım ayrıştırması: sektörün üç faaliyet alanının kurumsal olarak ayrıştırılması önemlidir. Üretimde PPP, iletimde kamu-çok taraflı finansman, dağıtımda performansa dayalı özel işletme modellerinin uygulanması daha makul bir yaklaşımdır.

– Kayıp-kaçak yönetimi: iletim ve dağıtım kayıplarının azaltılmasına yönelik hedefli yatırım programları uygulanmalıdır. Bu bağlamda tabii ki akıllı sayaç maliyetinin tüketiciye değil uluslararası hibe kaynaklarına yüklenmesi uygulanabilirlik açısından gereklidir.

- Bölgesel ara bağlantıların çeşitlendirilmesi: Türkiye, Ürdün ve potansiyel olarak Irak ile mevcut hatların güçlendirilmesi; daha rahat şebeke ve güç yönetimi sağlanabilmesi açısından yerinde olacaktır.
- Sahip olunan doğalgaz kaynak potansiyelinin hızlı bir şekilde geliştirilerek üretime alınabilmesi ve üretilen doğalgazın yeni santraller kurularak elektriğe dönüştürülmesi elzemdir.
- Yenilenebilir enerji ivmesi: ACWA Power ve UCC Holding öncülüğündeki güneş-rüzgâr projelerinin, ithal gaza bağımlılığı azaltacak şekilde önceliklendirilmesi önemlidir.

VIII.II. Mali-Kurumsal Öneriler

Mali ve kurumsal adımlar anlamında:

- Hedefli sübvansiyon mekanizması: evrensel düşük tarife yerine, hane gelir verilerine dayalı, doğrudan yoksul hanelere yönelik nakit veya fatura desteği sağlanmalıdır.
- İhracat kredi ajansı finansmanının genişletilmesi: Türk, Katarlı ve Suudi ECA'larının proje finansmanına daha etkin entegrasyonu; risk paylaşım araçlarının çok taraflı kalkınma bankalarıyla birlikte tasarlanması önemlidir.
- Kurumsal yetki netliği: Enerji Bakanlığı, Suriye Yatırım Otoritesi ve ilgili kurumlar arasındaki yetki sınırlarının netleştirilmesi; yatırımcılar için tek durak ofis mantığıyla bir koordinasyon mekanizması tesis edilmesi gereklidir.
- Kademeli tarife reformunun bağımsız bir sosyal etki değerlendirmesiyle desteklenmesi; kararların ani şok değil, öngörülebilir bir yol haritasının parçası olarak algılanması sağlanmalıdır.

VIII.III. Toplumsal-İletişimsel Öneriler

Toplumsal ve iletişimsel alanlarda:

- Enerji Bakanlığı sözcülerine getirilen açıklama yasağının kaldırılması; düzenli ve veriye dayalı kamuoyu bilgilendirmelerinin standart hâline getirilmesi,
- Tarife kararlarına karşı yalnızca usul yönünden değil esastan da değerlendirme yapabilecek, bağımsız bir idari itiraz mekanizması kurulması,
- Katar, Suudi Arabistan, Türkiye ve Dünya Bankası'nın finanse ettiği projelerin, yerel halkın anlayacağı somut faydalar üzerinden kamuoyuna anlatılması gereklidir.

Bu üç katmanlı çerçevenin başarısı, teknik iyileşme ile toplumsal algı yönetiminin eş zamanlı ve tutarlı biçimde yürütülmesine bağlıdır. Aksi takdirde, dış finansmanla desteklenen her yeni santral ve her yeni iletim hattı, toplumsal güvensizlik zemininde yeniden bir hayal kırıklığına dönüşme riski taşımaktadır.

IX. Sonuç

Suriye'nin elektrik denklemi, salt bir mühendislik ya da finansman meselesi değildir. Geçiş hükümetinin siyasi meşruiyetinin sınındığı, iç ve dış aktörlerin çıkarlarının kesiştiği, teknik-mali-toplumsal boyutları iç içe geçmiş çok katmanlı bir kriz alanıdır. Katar'ın LNG desteği ve sermaye gücü, Birleşmiş Milletler sisteminin — özellikle Dünya Bankası'nın — çok taraflı finansman kapılarını aralayan rolü ve Suudi Arabistan'ın hem doğrudan yatırımcı hem de kurumsal güven inşacısı olarak konumlanması, Suriye'nin enerji yeniden inşasında üç temel sacayağını oluşturmaktadır. Türkiye ise, bu üçlü yapıyı tamamlayan dördüncü ve fiilen ikame edilemez bir aktördür: doğal gaz arzında bir transit güç, Kalyon Holding örneğinde somutlaşan üretim yatırımlarında bir müteahhit ve ortak, şebeke entegrasyonunda bir teknik referans, mevzuat inşasında ise bir model ülke konumundadır.

Ocak 2026 Şam gösterileri ve onu izleyen sayaç tehdidi-dava süreci, dış finansmanla desteklenen teknik iyileşmenin tek başına yeterli olmadığını göstermektedir. Toplumun, kriz yönetiminin adil, şeffaf ve öngörülebilir olduğuna ikna edilmesi gerekmektedir; bu da hedefli sübvansiyon mekanizmalarının ve stratejik iletişim kurgularının eş zamanlı devreye sokulmasını gerektirir. Suriye örneği, savaş sonrası yeniden inşa süreçlerinde enerji güvenliğinin salt bir altyapı sorunundan öte, bir toplumsal sözleşme ve meşruiyet inşası sorunu olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Gelecek araştırmalar, bu çerçeveyi tarife reformlarının hane düzeyindeki etkisini ölçen nicel verilerle genişletebilecektir.

Kaynakça

Al Jumhuriya. (2026, 26 Şubat). The new Syrian electricity economy.

<https://aljumhuriya.net/en/2026/02/26/the-new-syrian-electricity-economy/>

Al Majalla. (t.y.). Dark times: Syria struggles with increasingly longer power cuts.

<https://en.majalla.com/node/317941/business-economy/dark-times-syria-struggles-increasingly-longer-power-cuts>

- Al-Modon. (2026, 24 Nisan). Syria's electricity crisis: Meters removed, bills soar. <https://www.almodon.com/economy/2026/04/24/syrias-electricity-meter-removals-collective-punishment>
- Anadolu Ajansı. (2025, 29 Mayıs). Suriye'nin enerji sektörüne 7 milyar dolarlık yatırım için imzalar atıldı. <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/suriyenin-enerji-sektorune-7-milyar-dolarlik-yatirim-icin-imzalar-atildi/3583657>
- Arab News. (2026). Can foreign energy investment help power Syria's recovery after years of war? <https://www.arabnews.com/node/2649484/amp>
- Argus Media. (2025, 1 Aralık). Syria's energy reset reflects geopolitical shifts. <https://www.argusmedia.com/en/news-and-insights/latest-market-news/2759982-syria-s-energy-reset-reflects-geopolitical-shifts>
- Daher, J. (2026, 30 Ocak). Syria new electricity tariffs are cruel neoliberal shock therapy. Europe Solidaire Sans Frontières. https://www.europe-solidaire.org/spip.php?page=spipdf&spipdf=spipdf_article&id_article=77939
- Dayan Center. (2026, 30 Nisan). Between energy and education: Can Syria rise from the ashes? Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies. <https://dayan.org/content/between-energy-and-education-can-syria-rise-ashes>
- Ekonomim. (2025, 8 Ağustos). Bakan Bayraktar duyurdu: Elektrik ve doğal gazda devlet desteği devam edecek mi? <https://www.ekonomim.com/sektorler/enerji/bakan-bayraktardan-suriyeye-enerji-destegi-aciklamasi-yil-sonunda-700-milyar-tlyi-bulacak-haberi-835770>
- Enab Baladi. (2025a, 31 Ekim). Government plans to introduce tiered electricity pricing system. <https://english.enabbaladi.net/archives/2025/10/government-plans-to-introduce-tiered-electricity-pricing-system/>
- Enab Baladi. (2025b, 13 Kasım). New electricity tariffs turn power bills into a nightmare for Syrians. <https://english.enabbaladi.net/archives/2025/11/new-electricity-tariffs-turn-power-bills-into-a-nightmare-for-syrians/>
- Enab Baladi. (2026a, 8 Şubat). Soaring electricity bills: Power costs squeeze Syrians and test the new government. <https://english.enabbaladi.net/archives/2026/02/soaring-electricity-bills-power-costs-squeeze-syrians-and-test-the-new-government/>
- Enab Baladi. (2026c, 5 Haziran). Syrian civil court dismisses suit against energy minister over electricity prices. <https://english.enabbaladi.net/archives/2026/06/syrian-civil-court-dismisses-suit-against-energy-minister-over-electricity-prices/>
- Kalyon Enerji. (t.y.). Portföyümüz. <https://www.kalyonenerji.com/en/portfolio>

- Memurlar.net. (2026). Enerji Bakanı Bayraktar'dan Suriye'ye gaz ve elektrik açıklaması.
<https://www.memurlar.net/haber/1143010/enerji-bakani-bayraktar-dan-suriye-ye-gaz-ve-elektrik-aciklamasi.html>
- Mevzuat.gov.tr. (t.y.). Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönetmeliği.
<https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=7&MevzuatNo=19679&MevzuatTertip=5>
- Modern Diplomacy. (2026, 4 Şubat). Syria's energy comeback amid challenges.
<https://moderndiplomacy.eu/2026/02/04/syrias-energy-comeback-amid-challenges/>
- Norton Rose Fulbright. (2026). Syria power sector guide 2026.
<https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/9a5a8e97/syria-power-sector-guide-2026>
- Referans Türk. (2025, 1 Eylül). Suriye'nin güneşine Türk yatırımı.
<https://www.referansturk.com.tr/makale/26174273/recep-senyurt/suriyenin-gunesine-turk-yatirimi>
- Sabah. (2025, 30 Mayıs). Dev projede Kalyon Holding imzası! Suriye Enerji Bakanı detayları açıkladı. <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/suriye-enerji-bakani-besir-turk-sirketlerinin-katildigi-7-milyar-dolarlik-yatirimi-ve-planlarini-anlattigi-7361834>
- Semafor. (2026, 24 Haziran). Giant Qatari conglomerate bets on Syria reconstruction.
<https://www.semafor.com/article/06/24/2026/giant-qatari-conglomerate-bets-on-syria-reconstruction>
- Syrian Observatory for Human Rights. (2026a, 2 Mart). Clarification from Ministry of Energy on reduction in electricity supply hours. <https://www.syriahr.com/en/378590/>
- Syrian Observatory for Human Rights. (2026b, 11 Nisan). Amid threats of meter removal: Directive requiring payment of overdue electricity bills sparks public anger.
<https://www.syriahr.com/en/380834/>
- TEİAŞ. (t.y.). Suriye [enterkonneksiyon kapasiteleri sayfası]. Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
<https://www.teias.gov.tr/suriye>
- The National. (2025, 6 Kasım). Anger as Syria raises electricity prices in major shift.
<https://www.thenationalnews.com/news/mena/2025/11/05/anger-as-syria-raises-electricity-prices-in-major-shift/>
- The New Arab. (2025a, 9 Haziran). Gridlocked: Why Syria's future hinges on its energy sector.
<https://www.newarab.com/analysis/gridlocked-why-syrias-future-hinges-its-energy-sector>

The New Arab. (2025b, 20 Kasım). Syria boosts power supply amid complaints over higher prices. <https://www.newarab.com/news/syria-boosts-power-supply-amid-complaints-over-higher-prices>

VOA Türkçe. (2025, 9 Ocak). Suriye'ye Türkiye'den yüzer santralle elektrik temini planı: "Elektrik iletim hatları için 25-30 milyar dolara ihtiyaç var". <https://www.voaturkce.com/a/suriye-turkiye-yuzer-santral-elektrik-temini-plani-elektrik-iletim-hatlari-icin-25-30-milyar-dolar-ihtiyac-var/7931097.html>

Washington Institute. (2026). Maintaining momentum in Syria's energy sector. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/maintaining-momentum-syrias-energy-sector>

World Bank. (2026). Syria [Ülke sayfası]. World Bank Group. <https://www.worldbank.org/ext/en/country/syria>

A large, faint watermark of the TESPAM logo is centered on the page. It features the same stylized eagle and star as the header logo, but in a light blue and pink color scheme. Below the eagle, the word "TESPAM" is written in large, bold, light blue capital letters.

TESPAM